

Posudek diplomové práce
Mariana Bernasová: Překladové ekvivalenty německých privativ na *-frei* a *-los* a jejich výrazová adekvátnost

Vedoucí práce: Mgr. Věra Kloudová, Ph.D.
Ústav translatologie FF UK, 2016, 104 s. + přílohy

Posudek vedoucí práce

Diplomová práce Mariany Bernasové na teoreticko-empirickém základě zpracovává důležité téma, kterým jsou německá adjektiva zakončená sufixoidy *-frei* a *-los*. Tato takzvaná privativa považují za zásadní téma jednak z hlediska jejich utvářenosti a zakotvení v německém systému slovotvorném, jednak z hlediska překladu, neboť v češtině se podobně utvářené slovotvorné produkty, pokud vůbec existují, nevydělují jako samostatná skupina. Tento jazykově asymetrický jev je tak nahlížen několikerým způsobem: z hlediska lingvistiky (postavení privativ v německém jazykovém systému), z pohledu korpusů (výskyt vybraných privativ v kontextu – v paralelním korpusu německo-českém – a vyhledávání a rozbor jejich překladových ekvivalentů) a z hlediska translatologie (kvalitativní analýza nalezených překladů s důrazem na klasifikaci Popovičových posunů).

Diplomantka svou práci vystavěla logicky: vychází z existujících definic privativ v dostupných příručkách a konzultuje i absolventské práce, jež se, byť z jiného hlediska, tímto tématem zabývají, i zdroje online (kapitola 2). Dochází tak k závěru, že existují různé náhledy na postavení privativ v německém systému – někdy jsou vydělována jako samostatná skupina, jež je utvořena specifickým slovotvorným procesem, někdy se na ně jako na zvláštní kategorii nenahlíží. Diplomantka se v závěru kapitoly snaží odpovědět na to, proč mají privativa jako sémantická kategorie i z pohledu pragmatického tak zvláštní postavení, a její závěry považují za velmi dobře promyšlené a odůvodněné. Je vidět, že autorka práce konzultovala množství sekundární literatury, se kterou odpovědně pracovala a důsledně ji cituje.

V krátké třetí kapitole se autorka soustředí na privativa v češtině: táže se, zda vůbec existují nebo jsou popisována jako jazykový jev, a správně uvádí, že vztah privace sice popisován je, ale adjektivní privativa sama o sobě vydělována nejsou, nejedná-li se o práce vztahující se k oběma jazykům, němčině i češtině. Dále zmiňuje práce, které se alespoň zčásti zabývají překládáním, případně systematizací překladu privativ do češtiny, dobře si však všímá toho, že pouze kvantitativní pohled na tuto problematiku nestačí.

Další úsek práce, kapitoly 4 a 5, se vztahují ke korpusovému pohledu. Kapitola 4 nejprve představuje korpusy obecně, a zaměřuje se na Český národní korpus, s jehož korpusy bude pracovat v empirické části (především paralelní překladový korpus InterCorp). Následně autorka v další kapitole popisuje vztah korpusového bádání a translatologie, kde velmi zdařile cílí na hlavní východiska, ale i úskalí této problematiky, a vztahuje je na svou práci.

Totéž platí pro šestou kapitolu týkající se translatologických východisek této diplomové práce, kde diplomantka představuje jednak výrazové posuny dle Popoviče (zeslabení,

zesílení, shoda), jednak různá pojetí překladatelštiny, kde vedle Popoviče zmiňuje i Touryho, k jehož pojetí se přiklání.

Z diplomové práce vyznívá, že staví především na empirické části, která je zatím vzhledem ke zpracovávanému tématu jedinečná. V příslušných kapitolách (7 až 10) autorka velmi podrobně a názorně seznamuje s tím, jakou metodu pro výzkum volí, jakým způsobem získává materiál k výzkumu a jak přesně postupuje při vyhledávání v korpusu. To je více než chvályhodné, neboť se tím také ukazuje čistota práce s korpusem a autorčina svědomitost a pečlivost, která je u práce s takovým množstvím jazykových dat vsutku nevídaná. Soustředěnost na detail se projevuje i ve shrnutí výzkumu v celkové tabulce v kapitole 10.1., kde je přehledně a jasně naznačeno, k jakým závěrům autorka dochází. Následuje podrobný komentář k jednotlivým privativům doplněný příklady, které velmi dobře ilustrují autorčin záměr. Je dobře, že byla vybrána i „ukázková“ adjektiva, jejichž jednotlivé korpusové doklady a překlady autorka podrobně zkoumá a komentuje. V přílohách pak jsou k nahlédnutí všechny doklady včetně kontextů, kde diplomantka ukazuje své „know-how“ – jak jednotlivé doklady včetně jejich překladů klasifikovala. Srovnatelný korpusový výzkum zatím pro obdobně vybranou sémantickou-pragmatickou skupinu v jazykovém páru němčina – čeština zpracován nebyl – proto si práce vážím a těším, že se ho diplomantka ujala se ctí.

Svou erudici a schopnost abstrahovat dokládá autorka v závěru, kde nabízí i možné cesty, jak na tuto práci navázat. Pozitivně hodnotím především to, že se autorka zaměřila na důležité aspekty zkoumané problematiky a nezabývá se podružnostmi.

Především vzhledem k pečlivě zpracované empirické části považuji diplomovou práci Mariany Bernasové za velmi povedenou a přesvědčivou: zvolená metodologie odpovídá typu studie, vytčený cíl byl dosažen pomocí logicky na sebe navazujících kroků, jež jsou vesměs popsány adekvátním jazykem a stylem. Jako vedoucí vím, jaké úsilí této práci autorka věnovala a s jakou svědomitostí k ní přistupovala, a jsem přesvědčena, že je to na celkovém výsledku vidět. Mám-li zmínit některé výhrady, jsou to pouze drobnější opomenutí formální, např. občasná nejednotnost v členění poznámek pod čarou (např. na str. 20), ve vnímání rodu zmíněných polosufixů (např. str. 20, 21), nejednotná práce s pomlčkou a spojovníkem (např. u rozsahů stran).

Ráda tuto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit známkou *výborně*.